

Zpravodaj

Jednoty českých právníků

1

2021

Co nikdo neví, jako by se nedělo

Zpravodaj č. 1/2021 Vydává Jednota českých právníků

Ročník XXXI - únor 2021

Jednota českých právníků

Ovocný trh 587/14, Staré Město, 110 00 Praha, IČO: 00444995

Sekretariát: tel.: 221 093 259, e-mail: info@jednotaceskychpravniku.cz.

Pravidelná služba sekretariátu je zajištěna každou středu od 10.00 do 15.00 hodin.

www.jednotaceskychpravniku.cz

Redakční rada: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D., JUDr. Eva Barešová, JUDr. Pavel Blanický, JUDr. Martin Foukal, JUDr. Ladislav Jouza, JUDr. Jana Kurková, JUDr. Antonín Mokrý, JUDr. Ludmila Suchá, JUDr. Karel Wawerka. Vedoucí redaktorka: JUDr. Jana Jindrová, MBA. Za původnost a obsah příspěvků odpovídají autoři. Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

Předplatné: cena 380 Kč vč. poštovného (ČR), 4 čísla ročně.

Objednávejte na www.jednotaceskychpravniku.cz, případně e-mailem

info@jednotaceskychpravniku.cz. Členové JČP budou i nadále dostávat jeden výtisk zdarma,

další event. výtisky si mohou objednat. Elektronicky je publikován pouze obsah Zpravodaje.

Grafické zpracování, tisk a inzertní služby Impax, spol. s r. o., tel. 244 404 555, zpravodaj@impax.cz.

Toto číslo vyšlo dne 22. 2. 2021 v nákladu 700 ks.

MK ČR E 21160, ISSN 2464-5982

Autorem citátu na obálce je Lucius Apuleius Platonicus, latinsky hovořící a pišící rétor, platonský filozof, prozaik a básník. Jeho hlavním dílem jsou *Metamorphoses sive Asinum aureus* (Proměny čili Zlatý osel), antický román s řadou epizodických novel různého charakteru.

Obsah

1/2021

Aktuálně

Úvodem (JUDr. Martin Foukal).....	3
Městské sdružení v Brně v době „kovidové“ (JUDr. Antonín Drašík).....	5
Ohlasy našich členů (Výbor PS JČP).....	7

Články

Nové povinnosti podle AML zákona od roku 2021 (Mgr. Markéta Hlavinová).....	8
K oceňování věcí v řízení o vypořádání společného jmění manželů podle ObčZ (Mgr. Michal Králík, Ph.D.).....	15
Jak správně sjednat pracovní smlouvu (JUDr. Ladislav Jouza).....	37
Zvýšení soudních poplatků? (JUDr. Jana Dvořáková Závodská).....	44
Banky a eGovernment (Mgr. Radim Karásek).....	47

Z činnosti Jednoty českých právníků

Informace o 3. a 4. schůzi prezidia Jednoty českých právníků (JUDr. Pavel Tuma).....	56
Zápis ze setkání signatářů Memoranda o spolupráci a schůze sjezdového výboru Sjezdu českých právníků (JUDr. Marek Bukva, JUDr. Martin Foukal).....	57
Prohlášení Pražského sdružení Jednoty českých právníků.....	61

Informace, zajímavosti, upozornění

Soudnička: Drama o třech dějstvích (JUDr. Ladislav Jouza).....	62
JUDr. Libor Vávra novým prezidentem Soudcovské unie (red.).....	64
Josef Hlávka a jeho Nadace „Nadání“ (prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc.).....	65
Úmrtí emeritního profesora JUDr. Dušana Hendrycha, CSc. (red.).....	70
Náš fejeton: O svérázných podobách soutěžení (prof. JUDr. Petr Hajn).....	72
Kalendárium (JUDr. Karel Wawerka).....	75
Kulturní okénko (JUDr. Eva Barešová).....	78
Myšlenky moudrých (JUDr. Ludmila Suchá).....	80

Josef Hlávka a jeho Nadace „Nadání“

V tomto roce vzpomeneme 190. výročí narození Josefa Hlávky (1831–1908). Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ zařadila do Programu nadační činnosti „Nadání“ v roce 2021 řadu vzpomínkových akcí k tomuto výročí, např. ve spolupráci s vedením Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a vedením Všeobecné fakultní nemocnice v Praze bude v areálu kliniky, kterou projektoval a postavil Josef Hlávka, instalována a odhalena bronzová kopie jeho polopostavy od sochaře J. V. Myslbeka. Ve spolupráci s vedením Národního muzea bude v historické budově, na důstojném místě, muzea reinstalována bronzová busta Josefa Hlávky, jejímž autorem je sochař J. V. Myslbek.

Josef Hlávka, architekt, stavitel a mecenáš

Josef Hlávka se narodil dne 15. února 1831 v malém domku v Přešticích, nedaleko Dientzenhoferova děkanského chrámu Nanebevzetí Panny Marie. V letech 1851–1854 studoval architekturu na Akademii výtvarných umění ve Vídni, kde si osvojil též praktickou zručnost zednickou u stavitele Františka Šebka, Čecha, od něhož obdržel výuční list zednický.

Roku 1854 přijal Josefa Hlávku František Šebek trvale do své kanceláře jako architekta a pověřil jej záhy úřadem ředitele své stavební kanceláře. Zde obdržel r. 1856 Josef Hlávka soutěžní státní stipendium na dvouletou cestu po Itálii, Řecku, Francii, Anglii a Německu, které mu bylo prodlouženo po uplynutí lhůty cestovní na třetí rok. Studijní cesty Josef Hlávka znamenitě využil a usadil se pak trvale ve Vídni, kde dosáhl roku 1860 stavební koncese. Od stavitele Františka Šebka převzal stavební kancelář i veškeré podnikatelské zařízení do vlastní režie. Rych-

lým a přesným vedením staveb dobyl si Josef Hlávka nejlepší stavitelské pověsti, takže byl již v r. 1861 vyzván, aby soutěžil o výstavbu nové dvorní opery ve Vídni. Provedení této monumentální stavby mu bylo svěřeno. Stavbu dokončil po 8 letech se značným ziskem. Současně se stavbou Velké opery provedl ještě řadu grandiózních staveb ve Vídni, množství staveb soukromých domů ve Vídni, kostel v Köpfingu v Horních Rakousích.

V roce 1861 začal třicetiletý Josef Hlávka uskutečňovat projekt rezidence řecko-pravoslavného biskupa v Černovcích, tehdejším hlavním městě Bukoviny, části Rakouské monarchie, dnešním oblastním střediskem na Ukrajině. O rozsahu této práce jistě svědčí i taková maličkost, že kdyby se plány na tuto stavbu rozložily, tak by pokryly hrací plochu fotbalového hřiště. Při této akci se Josef Hlávka osvědčil, v dnešní terminologii, i jako manažer, když dokázal efektivně řídit všechny stavební práce, zajistit nejlepší řemeslníky, najmout místní dělníky, postavit cihelny, otevřít lomy a přivést železnici.

V roce 1863 vypracoval též plány na zemskou porodnici u Kateřinek v Praze ve slohu gotickém v soustavě pavilonové, která slouží svému účelu dodnes.

V životě Josefa Hlávky nelze spatřovat jen úspěchy, např. ve věku 38 let se zřejmě v důsledku soustavného přepracování a namáhavého cestování po stavbách zhroutil a ochrnuly mu obě nohy. Čtyři roky ještě vše řídí z invalidního vozíku, a pak odchází na odpočinek. Usídli se na zámku v Lužanech poblíž Přeštic, který sám přestavěl, a začíná se věnovat dobročinnosti, podporuje umělce, vědce. A máme tu další zvrat v Hlávkově životě, jako za odměnu se v roce 1880, po celkem jedenácti let nemoci, zase uzdravuje. Znovu podniká, zapojuje se do politiky, stává se zemským i říšským poslancem. Finančně podporuje Českou akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze. Když v roce 1890 povodeň poškodí Karlův most, prosadí a spolufinancuje jeho záchranu v historické podobě. Za své peníze postavil a studentskému spolku předal Hlávkovu kolej v Jenštejnské ulici v Praze, aby v ní mohli bydlet nadaní, ale nemajetní studenti.

Rány osudu jej ovšem pronásledovaly stále: dvakrát ovdověl a neměl žádné děti. V této souvislosti si dovoluji zmínit, že druhou manželkou Josefa Hlávky byla starší dcera JUDr. Matěje rytíře Havelky, Zdeňka (1843–1902). S ní vytvořil z Lužan inspirující prostředí pro umělce, jakými byli M. Aleš, J. Zeyer, J. Vrchlický, V. Hynais, J. V. Myslbek a další. Svými dary potom Josef Hlávka podporoval J. V. Sládka, O. Nedbala, J. Mařáka, A. Dvořáka a J. Suka. Bez Hlávkovy pomoci by neexis-

tovala řada institucí a ústavů, z nichž některé působí dodnes. Bez jeho štědrosti by nevznikla mnohá literární, hudební, malířská či sochařská díla, která nás dodnes oslovují a patří do pokladnice české kultury.

Jeho přítel, krajan a nástupce ve funkcích v Akademii i v Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, právník prof. JUDr. Antonín rytíř Randa při rozloučení s Josefem Hlávkou dne 18. března 1908 uvedl: „On jest tvůrcem České akademie pro vědy, slovesnost a umění, on jest zakladatelem Národohospodářského ústavu při téže Akademii, on jest iniciátorem a původcem Akademie výtvarného umění, on jest fundátorem Studentské koleje vysokých škol pražských, on věnoval statisíce na nadace a stipendia ve prospěch nadaných studujících, mladých učenců a umělců, nastávajících řídících obchodníků a průmyslníků. Co v jiných zemích ke kulturním účelům poskytuje stát nebo země, z části i vyšší bohaté kruhy společnosti, to pro národ český vykonal skoro sám jediný, z lidu vyšlý bohatýr ducha a práce: Josef Hlávka. Až do posledního dechu pracoval pro svůj národ, jemuž bezmeznou láskou oddán byl.“ Vyjádřil tím naději, že na Hlávkovy zásluhy český národ nezapomene a že v jeho úsilí budou pokračovat jiní. Josef Hlávka měl slavný pohřeb, jeho nabalzamované tělo bylo vystaveno v otevřené rakvi v panteonu Národního muzea v Praze. Podobný pohřeb lidé zažili až za 29 let, kdy se loučili s prezidentem T. G. Masarykem.

Český národ nevymysleli obrozenci 19. století, jak někteří tvrdili, ani Josef Hlávka, ale jejich zásluhou a usilovnou prací, statečností a sebeobětováním bylo dosaženo úspěchu ve vědě, kultuře i plného obnovení české státnosti. Josef Hlávka zásadně nepodporoval politické aktivity stran a skupin, ale celonárodní obecné cíle. Nelze se proto divit, že u příležitosti 100. výročí úmrtí Josefa Hlávky byl den jeho úmrtí společností UNESCO zařazen mezi světová kulturní výročí.

Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“

Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových (dále jen „Nadání“) založil Josef Hlávka v roce 1904 a ustanovil ho univerzálním dědicem svého několikamilionového jmění. Této právní osobě uložil, aby podle ustanovení Statutu Nadání podporovala především veškerou vědeckou, literární a uměleckou činnost národa českého a učinila výsledky této činnosti, jakož i výsledky veškeré vědecké činnosti světové,

kulturnímu životu národnímu tak přístupnými, aby mohl z nich ve všech směrech výkonné své činnosti přímo těžit.

Další část výnosu z obrovského majetku, který Josef Hlávka Nadání zanechal, měla být použita k podpoře „snaživých a způsobilých studentů vysokých škol pražských tím způsobem, aby s poskytnutím částečného nebo (bude-li možná) úplného zaopatření se mohli plnou svou silou věnovati výhradně jen úplnému světu vzdělání, na kterém se jak jejich vlastní, tak i budoucnost celého národa zakládá“.

Uskutečňovat příkazy obsažené v poslední vůli Josefa Hlávky připadlo i jeho nástupci ve funkci předsedy České akademie, který se stal podle Statutu Nadání i prvním předsedou Nadání – vynikajícímu právníkovi, profesoru občanského práva a v určité době i ministru rakouské vlády prof. JUDr. Antonínu rytíři Randovi, se kterým Josef Hlávka udržoval blízké osobní vztahy.

Společenské změny zasáhly hluboce do koncepce a činnosti Nadání, zvláště po roce 1939 a 1948.

Po listopadu 1989 zůstalo z majetku Nadání jen málo. I vedení ČVUT muselo prokázat odvalu a angažovanost pro dobrou věc, když přijalo za svůj úkol ujmout se odkazu Josefa Hlávky nedlouho před tímto společenským zvratem, kdy hrozil zánik Nadání pro ekonomické těžkosti. Před orgány Nadání vyvstal úkol v nových podmínkách pokračovat v činnosti Nadání.

Na myšlenky a závěry obsažené v poslední vůli Josefa Hlávky navázal i současný předseda správní rady Nadání prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc. Nejlepším studentům či absolventům vysokých škol, brněnské techniky a mladým talentovaným vědeckým pracovníkům Akademie věd ČR je od roku 1993 udělována „Cena Josefa Hlávky“.

Zakladatelským osobnostem české vědy a kultury, v minulosti opomíjeným, je na návrh vysokých škol, Akademie věd ČR nebo z podnětu správní rady Nadání udělována od roku 1996 „Medaile Josefa Hlávky“ jako pokračování tradice založené Akademií věd ČR.

Nadání se od roku 1993 podílí spolu s Nadací Českého literárního fondu na udělování Literárních cen Josefa Hlávky v oboru vědecké literatury. Na návrh vedení Nadace českého literárního fondu byl v roce 2009 návrh tohoto ocenění změněn na „Cena Josefa Hlávky za vědeckou literaturu“. Cena je určena autorům nejlepších vybraných odborných publikací.

Jako jednu z forem nezávislé nadační činnosti správa Nadání svým rozhodnutím v roce 1994 vytvořila Národohospodářský ústav a jeho název doplnila jménem Josefa Hlávky (dále jen „NÚJH“). V duchu odkazu Josefa Hlávky a vzhledem k cílům původního Národohospodářského ústavu, který Josef Hlávka založil v roce 1907, chce obnovený NÚJH svými aktivitami přispět k hospodářskému povznesení českého národa. Posláním NÚJH je podpora samostatné badatelské činnosti a studia problematiky českého národního hospodářství a jeho vývoje v kontextu širších celospolečenských souvislostí v duchu odkazu zakladatele Nadání. NÚJH neprovádí vlastní vědecký výzkum, badatelskou činnost podporuje formou stipendií a ediční činností. V roce 1999 se podařilo obnovit koncepci Hlávkovy koleje. Na Hlávkově koleji jsou s podporou Nadání ubytováni především studenti doktorského studia, kteří dosahují výborných studijních výsledků, jsou nemajetní, nemají byt v Praze a nejsou podnikateli.

Od roku 2007 je také udělována „Cena architekta Josefa Hlávky“ v soutěži „Young Architect Award ABF“. Ocenění je určeno studentům v bakalářském, magisterském či doktorském studiu nebo absolventům oboru architektury do věku 33 let.

Právnicky bylo „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ tak dokonale vytvořeno, že do dnešních dnů plní Hlávkův odkaz. Je to nadace, která po více než 110 letech trvání nezanikla z rozhodnutí svých orgánů, ani z rozhodnutí státních orgánů, a ani ze zákona, tj. *ex lege*. Od roku 1991 poskytla vynikajícím studentům českých vysokých škol, mladým vědcům více než 55 milionů korun českých. ■

*prof. JUDr. Marie Karfíková, CSc.,
vedoucí katedry finančního práva a finanční vědy
na Právnické fakultě UK a místopředsdkyně
a členka prezidia správní rady nadace
„Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“*